

Синусоидален режим в линейни електрически вериги.

Резонанс

(лекция **18.10.2022г.**)

Преподавател: проф. д-р Илона Ячева

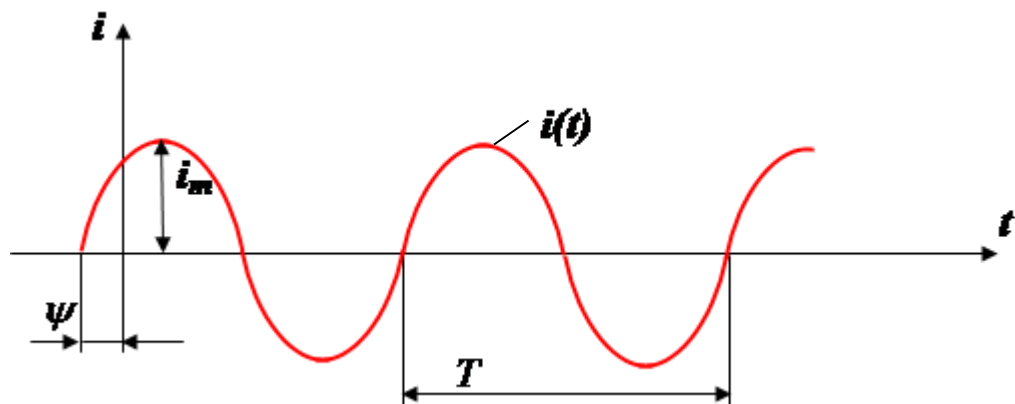
*кат. “Теоретична Електротехника”,
Технически университет - София*

Синусоидални режими в линейни електрически вериги.

Синусоидален ток - Ток, който се изменя във времето по синусоидален закон:

$$i(t) = i_m \sin(\omega t + \psi) = i_m \sin\left(\frac{2\pi}{T}t + \psi\right)$$

i_m - амплитуда

T - период $[T] = \text{s}$;

f - честота $[f] = \text{Hz}$; $f = \frac{1}{T}$

ω - ъглова честота $[\omega] = \text{rad/s}$,

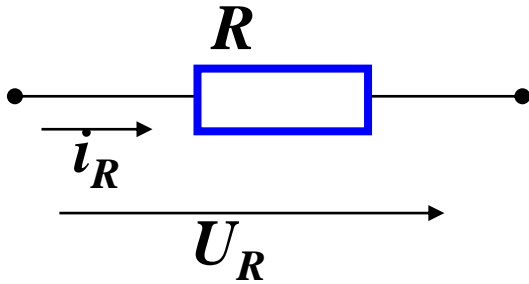
$$\omega = \frac{2\pi}{T} = 2\pi f$$

θ - фаза, $\theta = \omega t + \psi$, $[\theta] = \text{rad}$;

ψ - начална фаза (за $t = 0$), $\psi = \theta$ $[\psi] = \text{rad}$

Извод: Синусоидално изменящите се ток и напрежение се характеризират от три величини: амплитуда, ъглова честота и фаза.

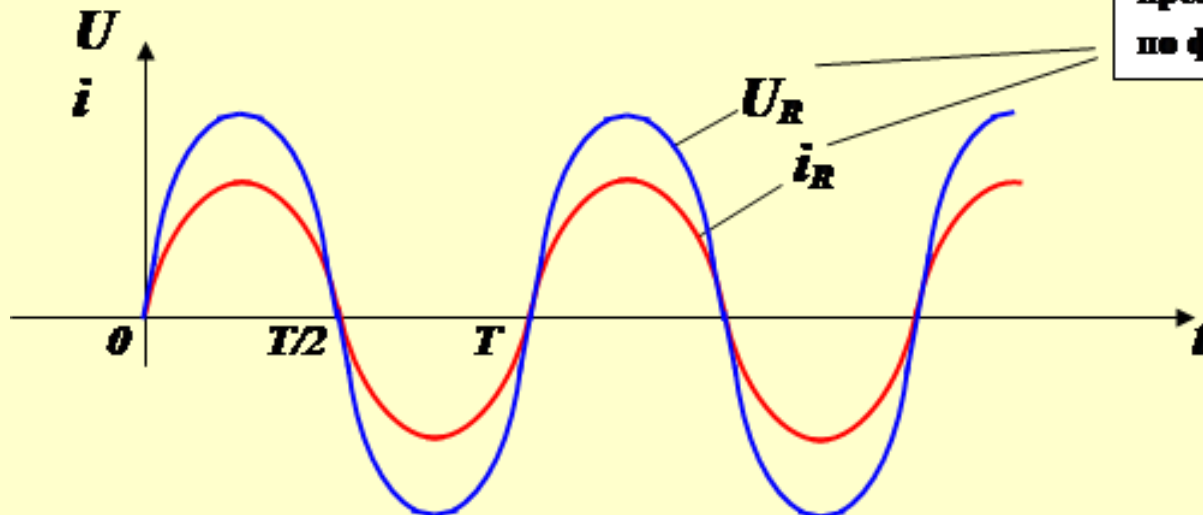
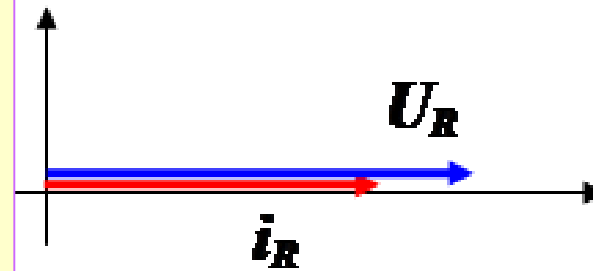
Влияние на параметрите R, L и C при синусоидален режим

$$i(t) = i_m \sin \omega t$$

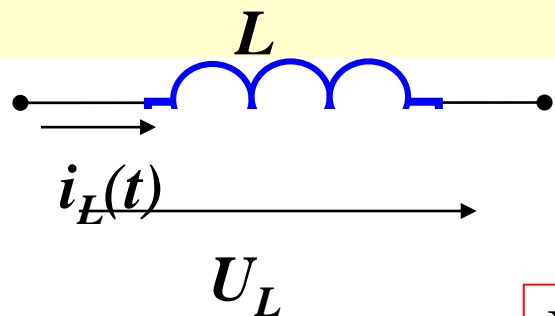
$$u(t) = R \cdot i(t) = u_m \sin \omega t$$

Векторна диаграма

Напрежението и тока
през резистора съвпадат
по фаза.

бобини с индуктивност L

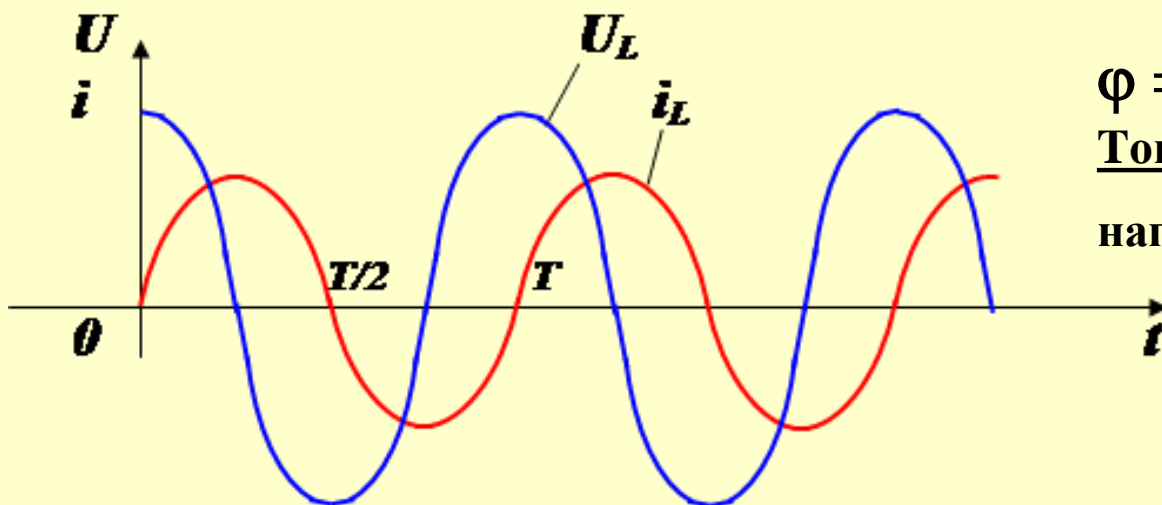
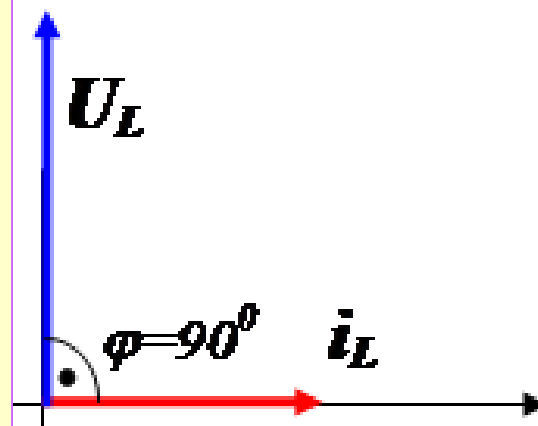
$$X_L = \omega L$$

$$i(t) = i_m \sin \omega t$$

$$u_L(t) = u_m \sin(\omega t + 90)$$

$$u_m = X_L \cdot i_m$$

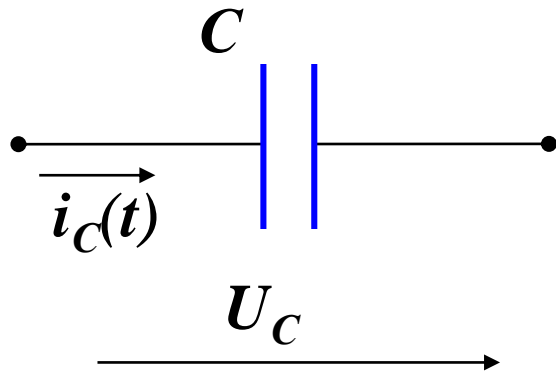
Векторна диаграма

$$\varphi = \psi_u - \psi_i = 90 - 0 = 90$$

Токът изостава по фаза от
напрежението на четвърт период

кондензатори с капацитет C

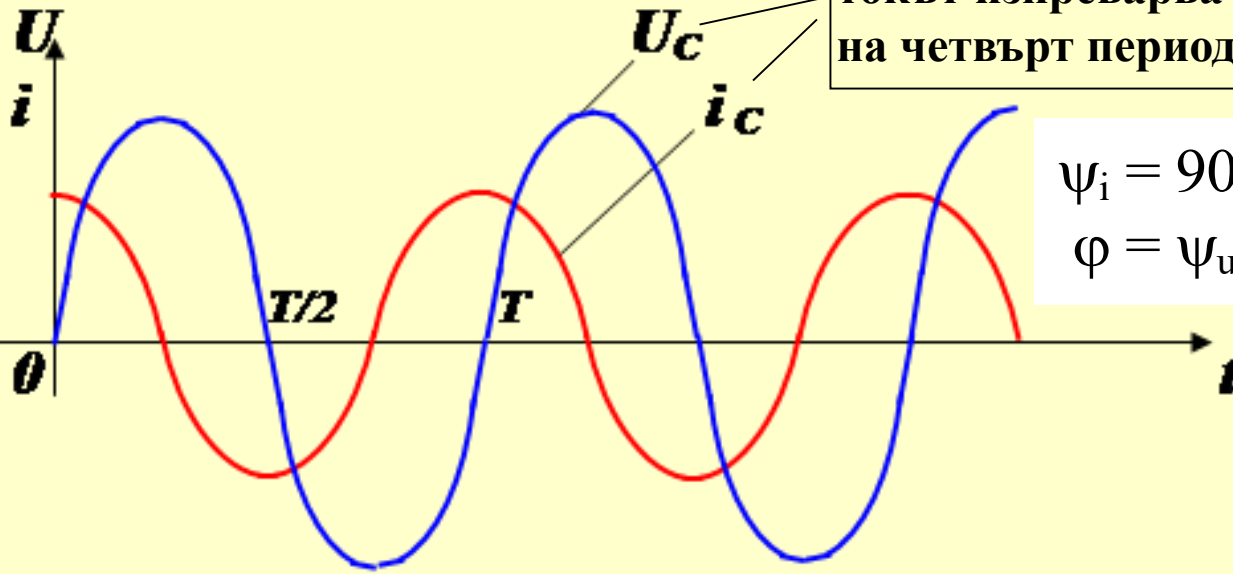
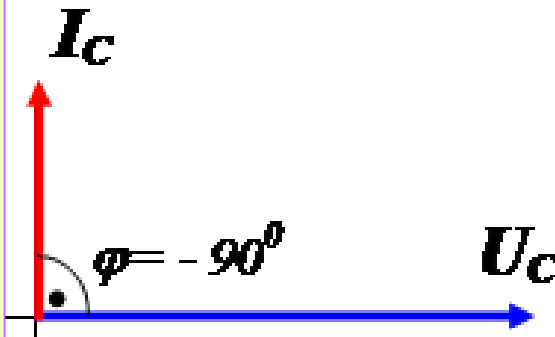
$$X_C = \frac{1}{\omega C}$$

$$i(t) = i_m \sin \omega t$$

$$u_C(t) = u_m \sin(\omega t - 90^\circ)$$

$$u_m = X_C \cdot i_m$$

Векторна диаграма

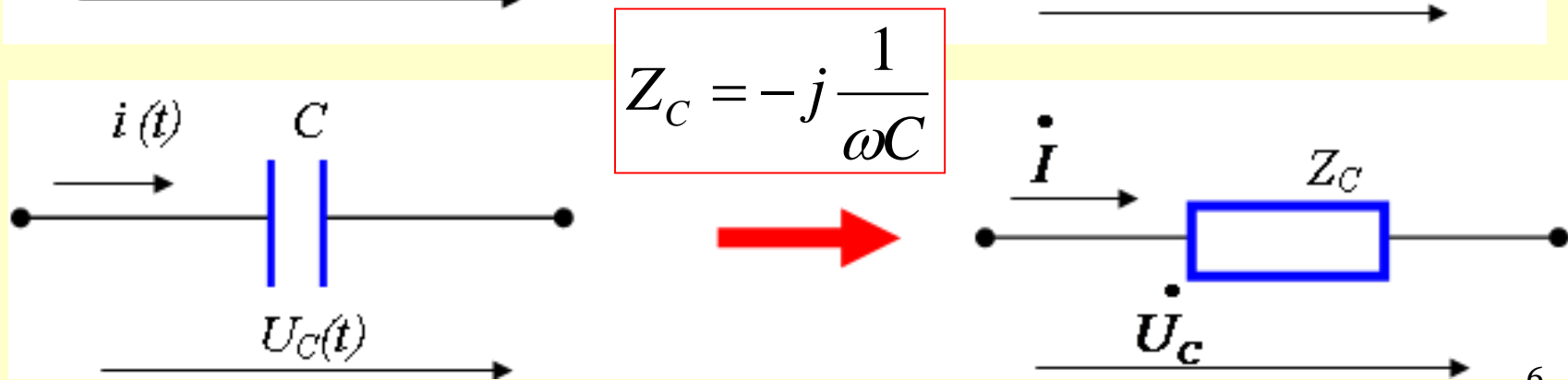
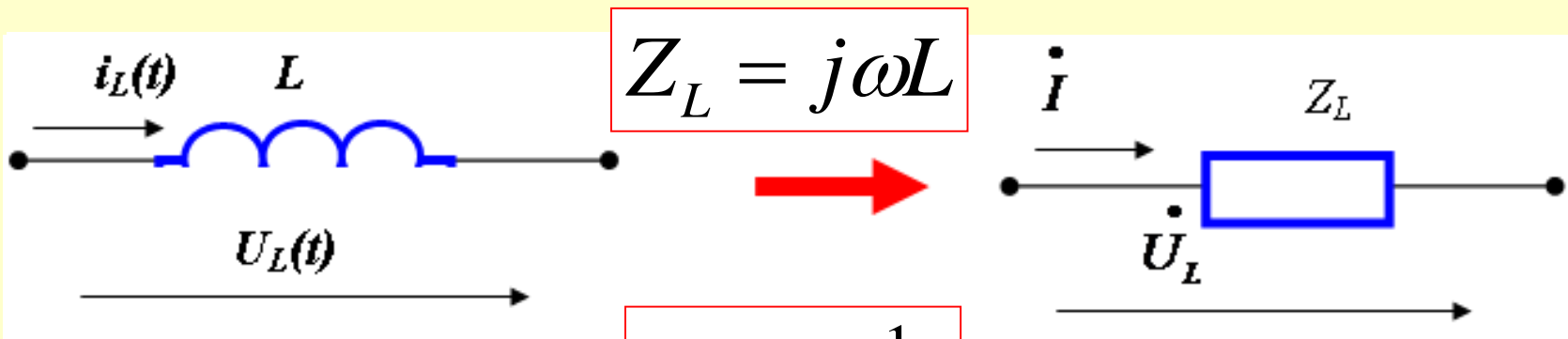
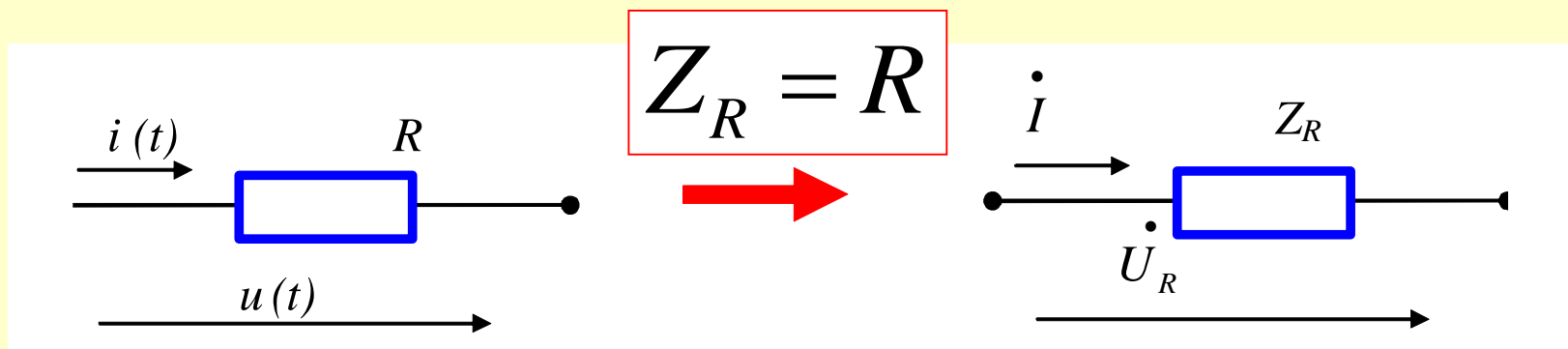

токът изпреварва по фаза напрежението на четвърт период: $\varphi = -90$

$$\psi_i = 90^\circ.$$

$$\varphi = \psi_u - \psi_i = 0 - 90 = -90$$

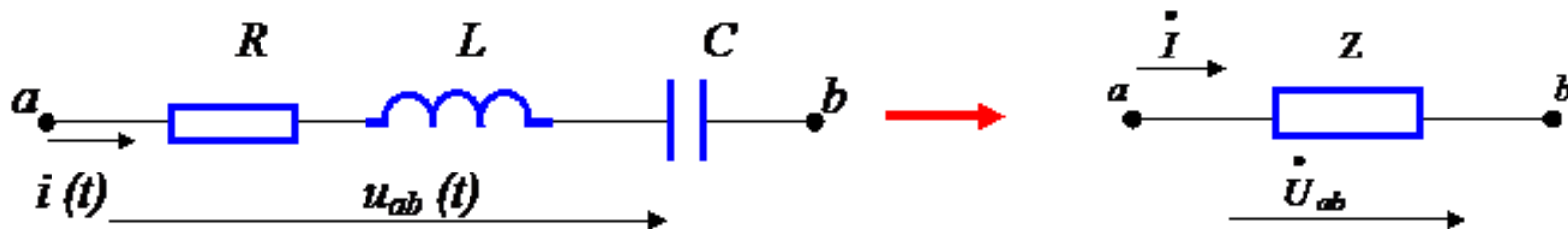
Комплексни образи

Комплексна форма на основните закони за електрически вериги.

Закон на Ом

$$\dot{I} = \frac{\dot{U}_{ab}}{Z} = \frac{\dot{V}_a - \dot{V}_b}{Z}$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t + \psi_i);$$

$$u(t) = u_m \sin(\omega t + \psi_u);$$

$$u_m = z \cdot i_m; \quad \psi_u = \psi_i + \varphi;$$

$$z = \sqrt{R^2 + (\omega L - \frac{1}{\omega C})^2};$$

$$\varphi = \arctg \frac{(\omega L - \frac{1}{\omega C})}{R}$$

$$\dot{I} = I \cdot e^{j\psi_i};$$

$$\dot{U} = U \cdot e^{j\psi_u};$$

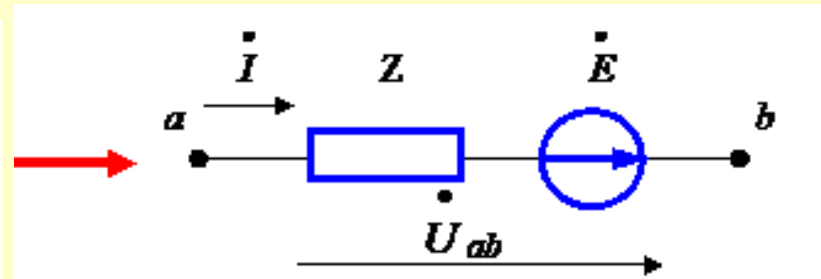
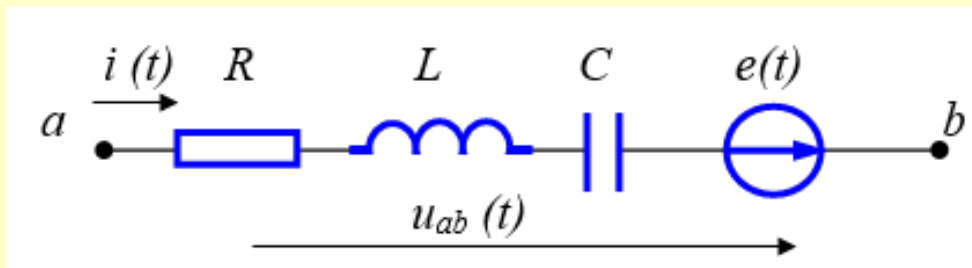
$$\dot{I} = \frac{\dot{U}}{Z}; \quad Z = R + j(\omega L - \frac{1}{\omega C})$$

$$Z = \frac{\dot{U}}{\dot{I}} = \frac{U \cdot e^{j\psi_u}}{I \cdot e^{j\psi_i}} = \frac{U}{I} \cdot e^{j(\psi_u - \psi_i)} = z \cdot e^{j\varphi};$$

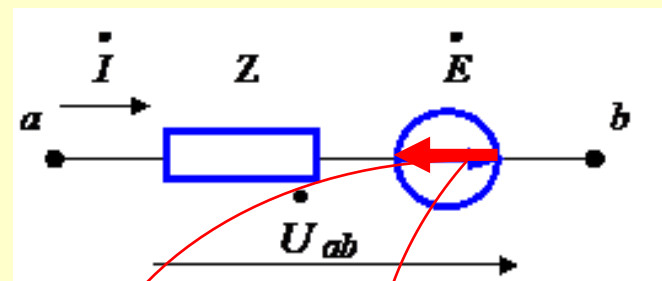
$$Z = z \cdot e^{j\varphi};$$

Обобщен закон на Ом

$$Z = R + j(\omega L - \frac{1}{\omega C})$$

$$\dot{I} = \frac{\dot{U}_{ab} + \dot{E}}{Z} = \frac{\dot{V}_a - \dot{V}_b + \dot{E}}{Z}$$

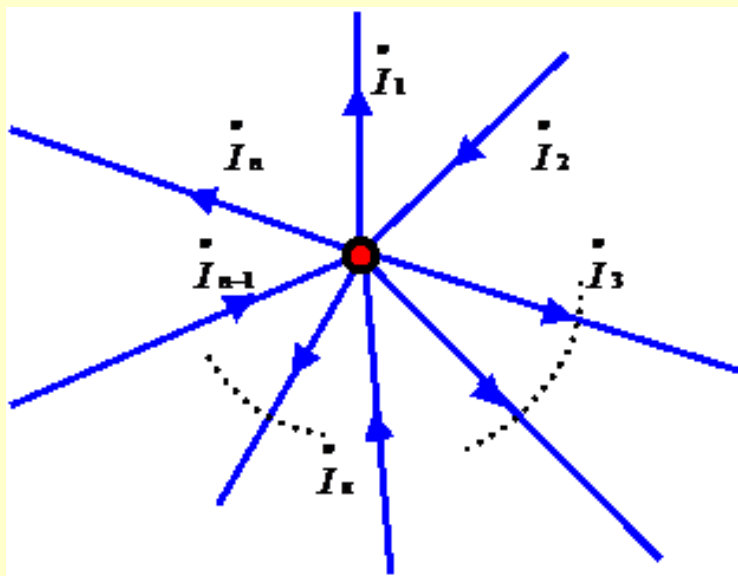
$$\dot{I} = \frac{\dot{U}_{ab} + \dot{E}}{Z} = \frac{\dot{V}_a - \dot{V}_b + \dot{E}}{Z}$$

Закони на Кирхоф

I Закон на Кирхоф

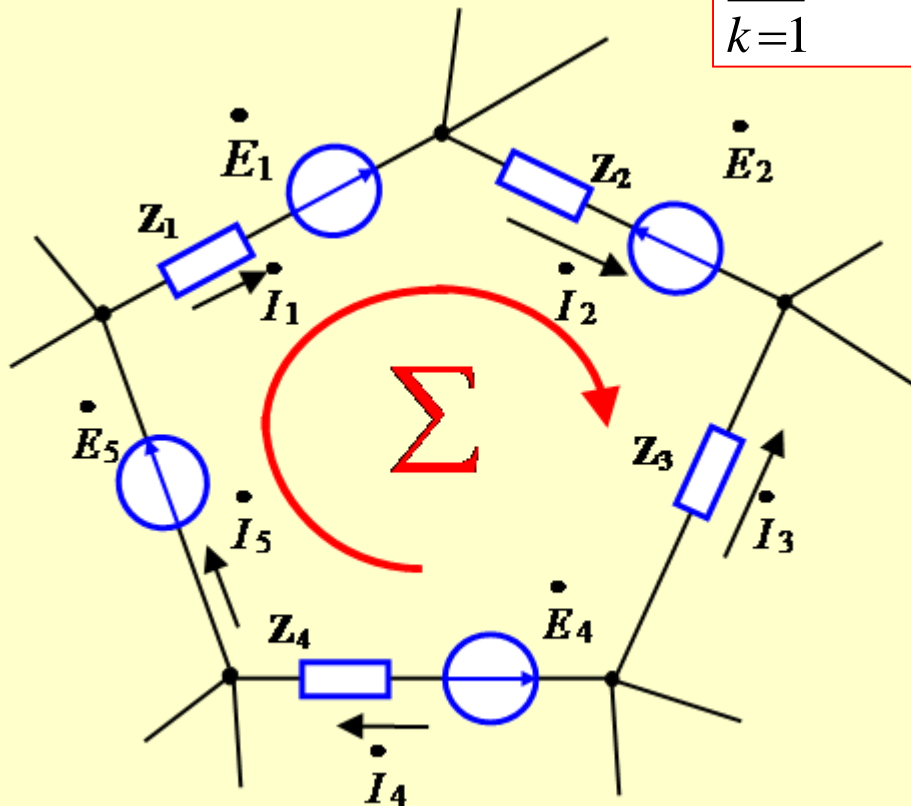
$$\sum_{k=1}^n \dot{I}_k = 0$$

$$-\dot{I}_1 + \dot{I}_2 - \dot{I}_3 + \dots + \dot{I}_k + \dots + \dot{I}_{n-1} - \dot{I}_n = 0$$

II Закон на Кирхоф

$$\sum_{k=1}^m \dot{I}_k Z_k = \sum_{k=1}^m \dot{E}_k$$

$$\dot{I}_1 Z_1 + \dot{I}_2 Z_2 - \dot{I}_3 Z_3 + \dot{I}_4 Z_4 = \dot{E}_1 - \dot{E}_2 - \dot{E}_4 + \dot{E}_5$$

Пример: Анализ на синусоидални режими с използване на законите на Кирхоф (Метод с клонови токове).

Да се определят токовете $i_1(t)$, $i_2(t)$ и $i_3(t)$ за веригата от фиг.3 ако е известно:

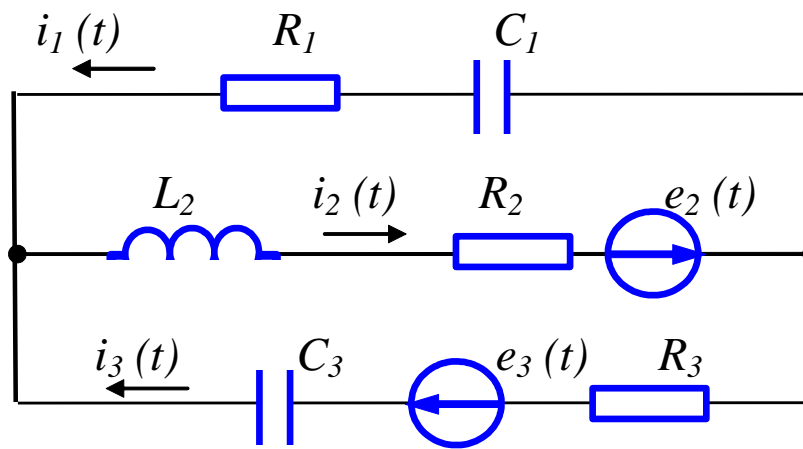
$$e_2(t) = 71 \sin(1000t + 45^\circ) \text{ V}$$

$$e_3(t) = 113 \sin(1000t + 90^\circ) \text{ V}$$

$$R_1 = R_2 = 5 \Omega, \quad R_3 = 10 \Omega,$$

$$L_2 = 10 \text{ mH},$$

$$C_1 = 200 \mu\text{F}, \quad C_3 = 125 \mu\text{F},$$

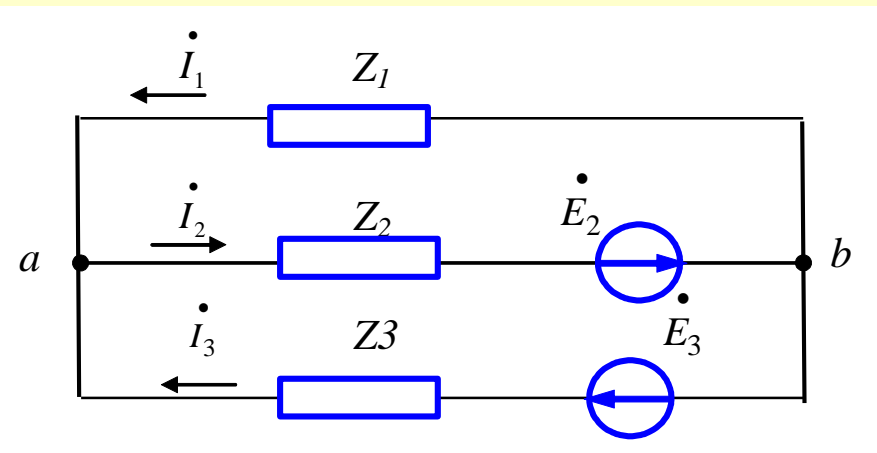
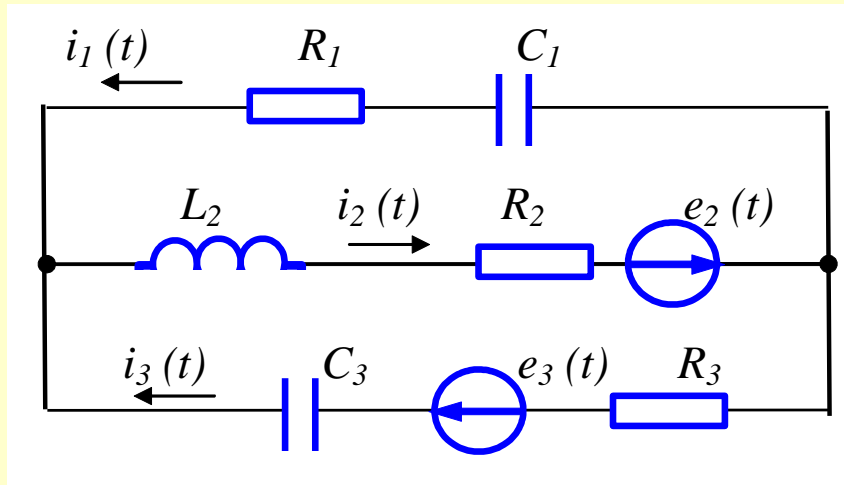
$$e_2(t) = 71 \sin(1000t + 45^\circ) \text{ V}$$

$$e_3(t) = 113 \sin(1000t + 90^\circ) \text{ V}$$

$$R_1 = R_2 = 5 \Omega, \quad R_3 = 10 \Omega,$$

$$L_2 = 10 \text{ mH},$$

$$C_1 = 200 \mu\text{F}, \quad C_3 = 125 \mu\text{F},$$

$$\dot{E}_2 = E_2 e^{j\psi_{e2}} = \frac{e_{2m}}{\sqrt{2}} e^{j\psi_{e2}} = \frac{71}{\sqrt{2}} e^{j45^\circ} =$$

$$50.(\cos 45^\circ + j \sin 45^\circ) = 50. \left(\frac{\sqrt{2}}{2} + j \frac{\sqrt{2}}{2} \right) = (35.5 + j35.5) \text{ V}$$

$$\dot{E}_3 = E_3 e^{j\psi_{e3}} = \frac{e_{3m}}{\sqrt{2}} e^{j\psi_{e3}} = \frac{113}{\sqrt{2}} e^{j90^\circ} =$$

$$80.(\cos 90^\circ + j \sin 90^\circ) = 80.(0 + j) = j80 \text{ V}$$

Решение

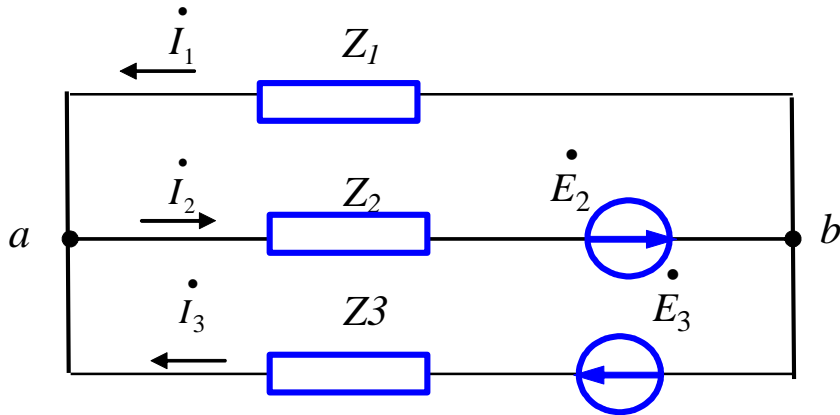
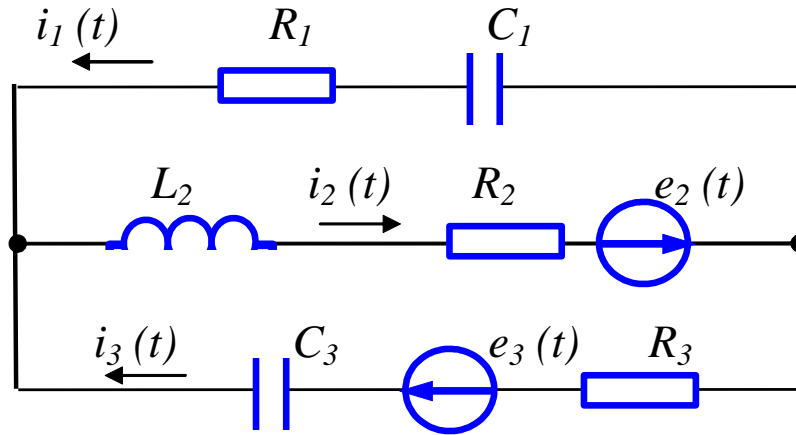
$$e_2(t) = 71 \sin(1000t + 45^\circ) \text{ V}$$

$$e_3(t) = 113 \sin(1000t + 90^\circ) \text{ V}$$

$$R_1 = R_2 = 5 \Omega, \quad R_3 = 10 \Omega,$$

$$L_2 = 10 \text{ mH},$$

$$C_1 = 200 \mu\text{F}, \quad C_3 = 125 \mu\text{F},$$

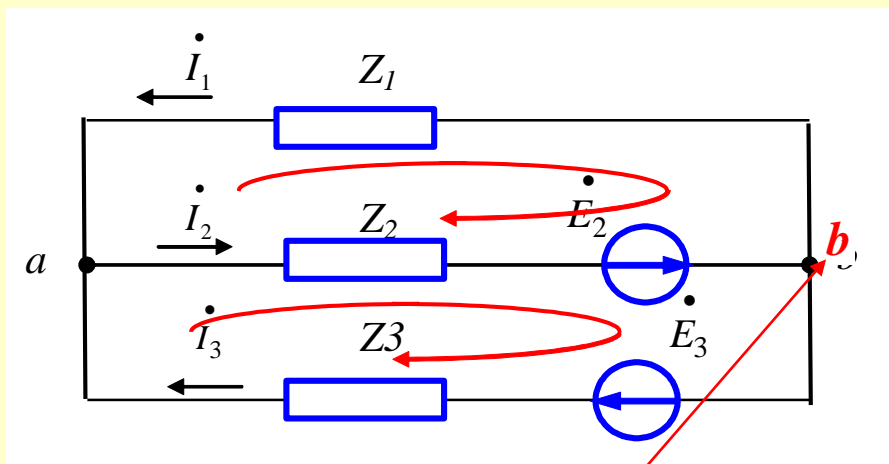

$$\omega = 1000 = 10^3 \text{ rad/s}$$

$$Z_1 = R_1 - j \frac{1}{\omega C_1} = 5 - j \frac{1}{10^3 \cdot 200 \cdot 10^{-6}} = (5 - j5) \Omega$$

$$Z_2 = R_2 + j\omega L_2 = 5 + j \cdot 10^3 \cdot 10 \cdot 10^{-3} = (5 + j10) \Omega$$

$$Z_3 = R_3 - j \frac{1}{\omega C} = 10 - j \frac{1}{10^3 \cdot 125 \cdot 10^{-6}} = (5 - j8) \Omega$$

2. Определяме брой клонове и брой възли във веригата:

- брой възли $n=2$,
- брой клонове $m=3$

3. Записваме система уравнения по метода с клонови токове:

- $n-1=1$ уравнения по I закон на Кирхоф
- $k=m-n+1=2$ уравнения по II закон на Кирхоф

за възел **b**

$$-\dot{I}_1 + \dot{I}_2 - \dot{I}_3 = 0$$

за двата контура :

$$-\dot{I}_1 Z_1 - \dot{I}_2 Z_2 = -\dot{E}_2$$

$$\dot{I}_2 Z_2 + \dot{I}_3 Z_3 = \dot{E}_2 + \dot{E}_3$$

4. Заместваме със стойности и решаваме системата:

$$\begin{cases} \dot{I}_1 - \dot{I}_2 + \dot{I}_3 = 0 \\ -\dot{I}_1(5 - j5) - \dot{I}_2(5 + j10) = -(35,5 + j35,5) \\ \dot{I}_2(5 + j10) + \dot{I}_3(10 - j8) = (35,5 + j35,5) + j80 \end{cases}$$

5. Получаваме комплексите на трите тока:

$$\dot{I}_1 = (6,71 - j1,375) = 6,853e^{-j11,58} A$$

$$\dot{I}_2 = (6,41 + j2,34) = 6,82e^{j20,04} A$$

$$\dot{I}_3 = (-0,3 + j3,71) = 3,73e^{j94,65} A$$

- $I_1 = (6,71 - j1,375) = 6,853e^{-j11,58} A$

- $I_2 = (6,41 + j2,34) = 6,82e^{j20,04} A$

- $I_3 = (-0,3 + j3,71) = 3,73e^{j94,65} A$

6. Тогава моментните стойности на токовете са:

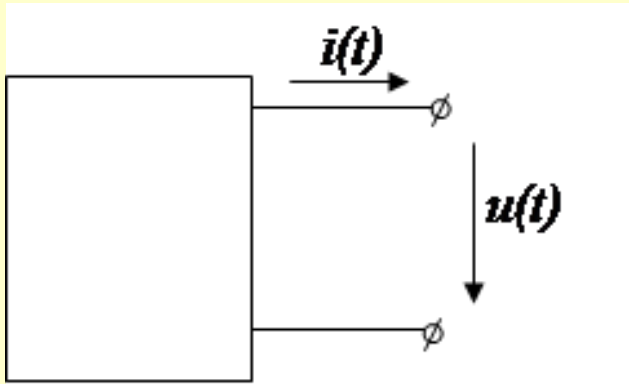
$$i_1(t) = I_1 \sqrt{2} \sin(\omega t + \psi_1) = 6,85\sqrt{2} \sin(1000t - 11,58^0) A$$

$$i_2(t) = I_2 \sqrt{2} \sin(\omega t + \psi_2) = 6,82\sqrt{2} \sin(1000t + 20,04^0) A$$

$$i_3(t) = I_3 \sqrt{2} \sin(\omega t + \psi_3) = 3,73\sqrt{2} \sin(1000t + 94,65^0) A$$

Мощности при синусоидални режими

$$u(t) = u_m \sin(\omega t + \psi_u),$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t + \psi_i) = i(t) = i_m \sin(\omega t + \psi_u - \varphi)$$

$$\psi_u = 0 \longrightarrow \begin{aligned} u(t) &= u_m \sin \omega t \\ i(t) &= i_m \sin(\omega t - \varphi) \end{aligned}$$

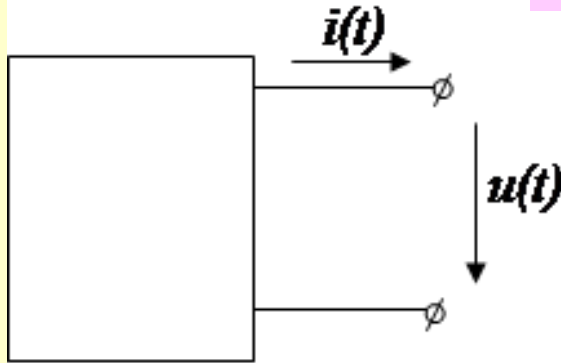
1. Моментна мощност - $p(t)$

$$p(t) = u(t) \cdot i(t) = u_m \sin \omega t \cdot i_m \sin(\omega t - \varphi) = u_m i_m \sin \omega t \cdot \sin(\omega t - \varphi) =$$
$$u_m i_m \sin \omega t \cdot [\sin \omega t \cdot \cos \varphi - \cos \omega t \cdot \sin \varphi] =$$

$$u_m i_m [\sin^2 \omega t \cdot \cos \varphi - \sin \omega t \cos \omega t \cdot \sin \varphi] = \frac{u_m i_m}{2} [(1 - \cos 2\omega t) \cdot \cos \varphi - \sin 2\omega t \cdot \sin \varphi]$$

$$U \cdot I [\cos \varphi - (\cos 2\omega t \cdot \cos \varphi + \sin 2\omega t \cdot \sin \varphi)] = U \cdot I [\cos \varphi - \cos(2\omega t - \varphi)]$$

Активна мощност- P

$$u(t) = u_m \sin \omega t$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t - \varphi)$$

$$\Rightarrow P = U \cdot I \cos \varphi$$

$$[P] = W$$

$$P = \frac{1}{T} \int_0^T p(t) \cdot dt = \frac{1}{T} \int_0^T U \cdot I [\cos \varphi - \cos(2\omega t - \varphi)] \cdot dt =$$

$$U \cdot I \cos \varphi - \frac{1}{T} U \cdot I \int_0^T \cos(2\omega t - \varphi) \cdot dt$$

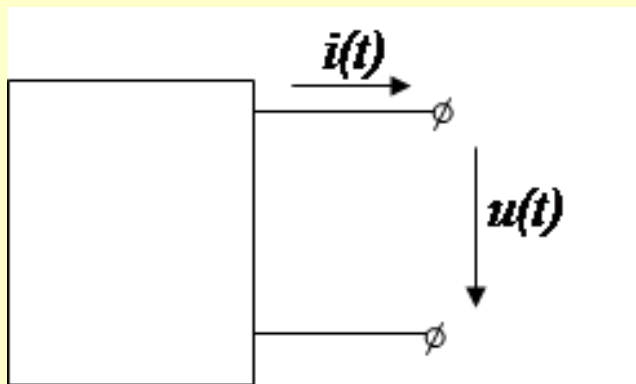
0 - интеграл на хармонична функция

Активната мощност физически представлява енергията, която се отделя за единица време във вид на топлина за участъка от верига с активно съпротивление R

$$P = U \cdot I \cos \varphi = I^2 z \cdot \cos \varphi = I^2 R$$

$$R = z \cdot \cos \varphi$$

Реактивна мощност- Q

$$u(t) = u_m \sin \omega t$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t - \varphi)$$

$$Q = U.I \sin \varphi$$

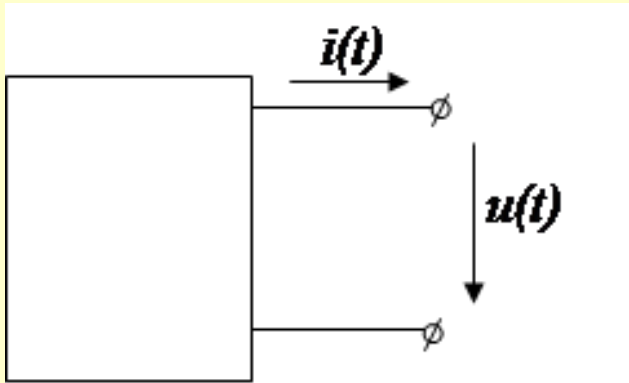
$$[Q] = \text{VAr}$$

Реактивната мощност Q е енергия, която се обменя между източника и консуматора (за време равно на периода T се предава 2 пъти от генератора към консуматора и обратно)

$$Q = U.I \sin \varphi = I^2 z \cdot \sin \varphi = I^2 X$$

От триъгълника на съпротивленията е известно, че $X = z \cdot \sin \varphi$; $X = X_L - X_C$

Пълна мощност- S

$$u(t) = u_m \sin \omega t$$

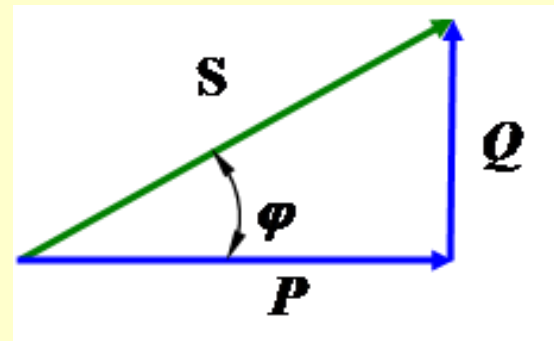
$$i(t) = i_m \sin(\omega t - \varphi)$$

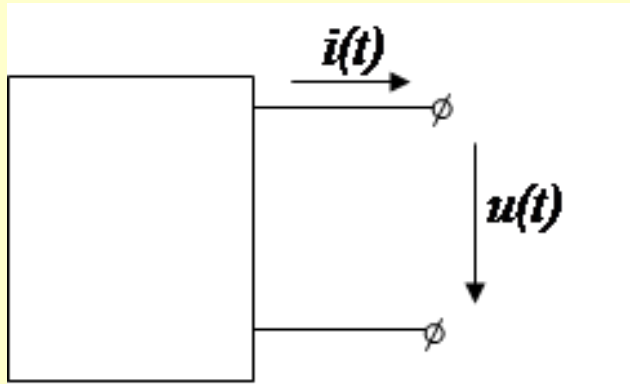
$$S = U \cdot I$$

$$[S] = \text{VA}$$

Пълната мощност S характеризира тази мощност, която източника би отдавал на потребителя при $\cos \varphi = 1$

$$S^2 = P^2 + Q^2$$

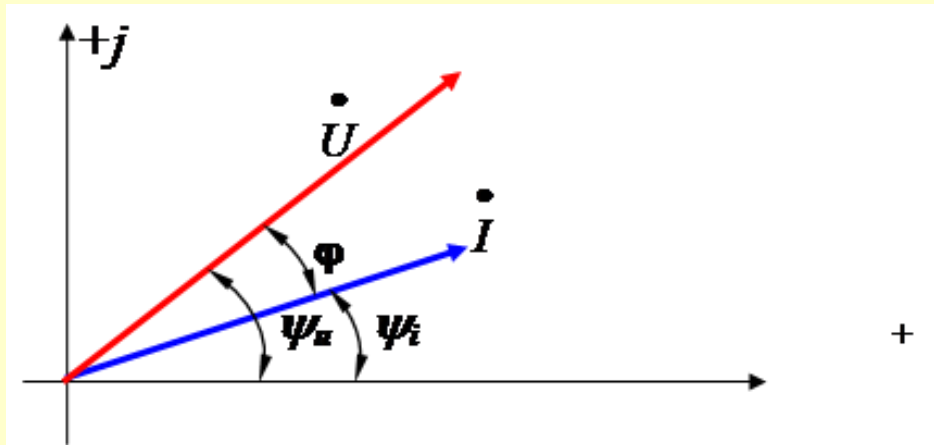

Комплексна мощность- $\dot{S}$

$$u(t) = u_m \sin \omega t$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t - \varphi)$$

$$\begin{aligned} \dot{U} &= U e^{j\psi_u} \\ \dot{I} &= I e^{j\psi_i} \\ \dot{I}^* &= I e^{-j\psi_i} \end{aligned}$$

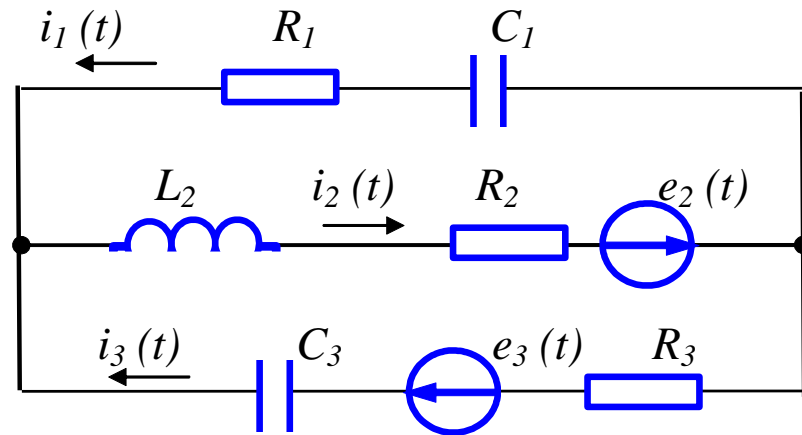
$$\begin{aligned} \dot{S} &= \dot{U} \cdot \dot{I}^* = U e^{j\psi_u} \cdot I e^{-j\psi_i} = UI e^{j(\psi_u - \psi_i)} = UI e^{j\varphi} = \\ &= UI \cos \varphi + j UI \sin \varphi = P + jQ \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} P &= \text{Re}[\dot{S}] \\ Q &= \text{Im}[\dot{S}] \end{aligned}$$

Пример 2. Да се направи баланс на мощностите за веригата

$$e_2(t) = 71 \sin(1000t + 45^\circ) \text{ V}$$
$$e_3(t) = 113 \sin(1000t + 90^\circ) \text{ V}$$

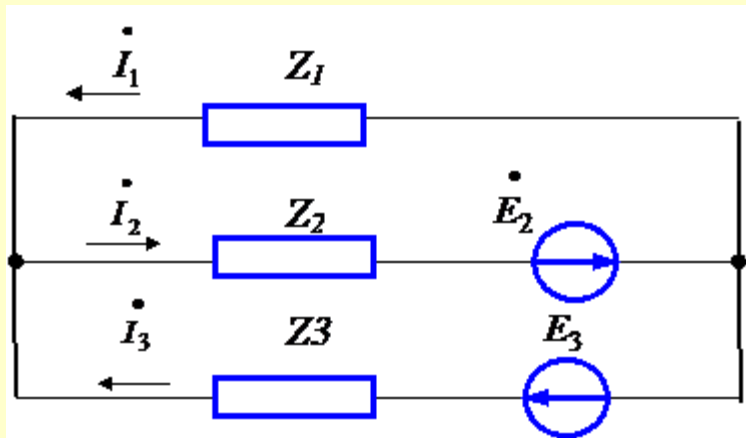
$$R_1 = R_2 = 5 \Omega, \quad R_3 = 10 \Omega,$$
$$L_2 = 10 \text{ mH},$$
$$C_1 = 200 \mu\text{F}, \quad C_3 = 125 \mu\text{F},$$

Решение

Да се направи баланс на мощностите означава да се направи проверка дали мощността на източниците е равна на мощността на консуматорите.

$$\sum \dot{S}_{\text{изт}} = \sum \dot{S}_{\text{конс}}$$

$$\dot{I}_1 = (6,71 - j1,375) = 6,853e^{-j11,58} A$$

$$\dot{I}_2 = (6,41 + j2,34) = 6,82e^{j20,04} A$$

$$\dot{I}_3 = (-0,3 + j3,71) = 3,73e^{j94,65} A$$

$$\dot{E}_2 = (35,5 + j35,5)V \quad \dot{E}_3 = j80V$$

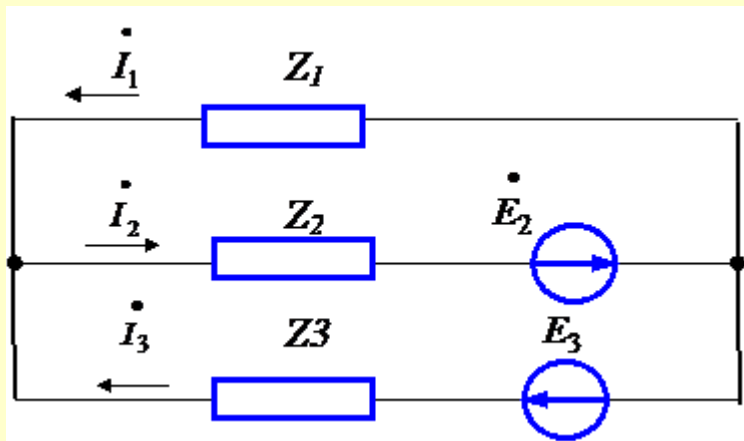
Определяме мощността на източниците

$$\sum \dot{S}_{uzm} = \dot{S}_{E_2} + \dot{S}_{E_3}$$

$$\dot{S}_{E_2} = \dot{E}_2 \cdot \dot{I}_2^* = (35,5 + j35,5)(6,41 - j2,34)$$

$$\dot{S}_{E_3} = \dot{E}_3 \cdot \dot{I}_3^* = j80 \cdot (-0,3 - j3,72)$$

$$\sum \dot{S}_{uzm} = (606,4 + j120)VA$$

$$\dot{I}_1 = (6,71 - j1,375) = 6,853e^{-j11,58} \text{ A}$$

$$\dot{I}_2 = (6,41 + j2,34) = 6,82e^{j20,04} \text{ A}$$

$$\dot{I}_3 = (-0,3 + j3,71) = 3,73e^{j94,65} \text{ A}$$

$$Z_1 = (5 - j5)\Omega$$

$$Z_2 = (5 + j10)\Omega$$

$$Z_3 = (10 - j8)\Omega$$

Определяме мощността на консуматорите

$$\sum \dot{S}_{\text{конс}} = Z_1 I_1^2 + Z_2 I_2^2 + Z_3 I_3^2 =$$

$$(5 - j5)(6,71^2 + 1,375^2) + (5 + j10)(6,41^2 + 2,34^2) + (10 - j8)(0,3^2 + 3,72^2) =$$

$$(606,4 + j120) \text{ VA}$$

Следователно се получава баланс на мощностите, а именно:

$$\sum \dot{S}_{\text{изт}} = \sum \dot{S}_{\text{конс}} = (606,4 + j120) \text{ VA}$$

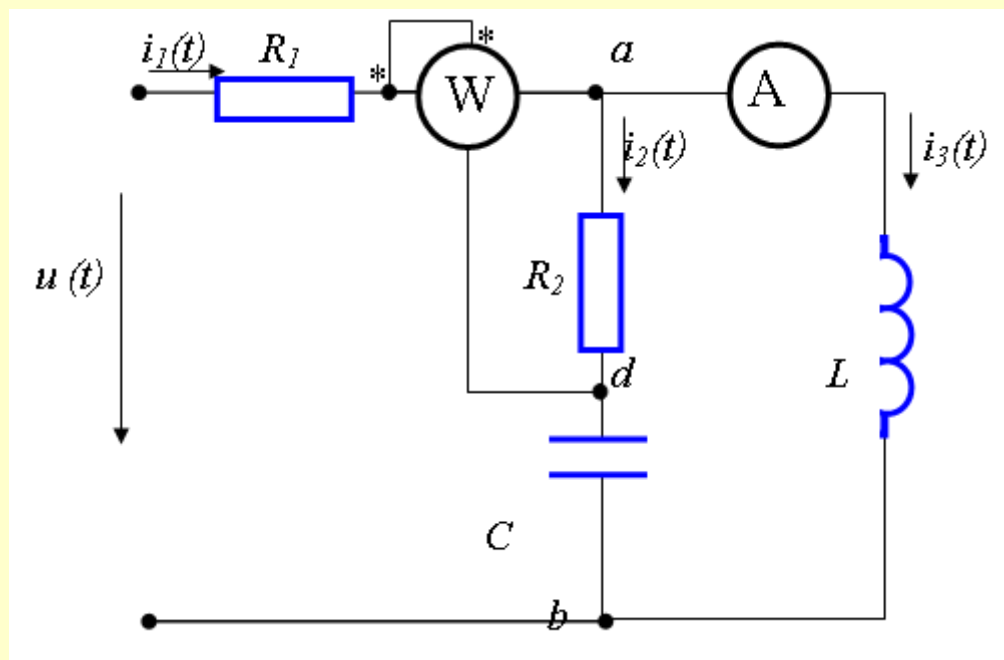
$$P = \text{Re}[\dot{S}] = 606,4 \text{ W}$$

$$Q = \text{Im}[\dot{S}] = 120 \text{ VAR}$$

Пример 3: Анализ на синусодален режим

За показаната на фигурата верига е известно:

$$u(t) = 141 \sin(\omega t + 53^\circ) \text{ V}$$

$$f = 80 \text{ Hz},$$

$$R1 = 10 \Omega, R2 = 5 \Omega,$$

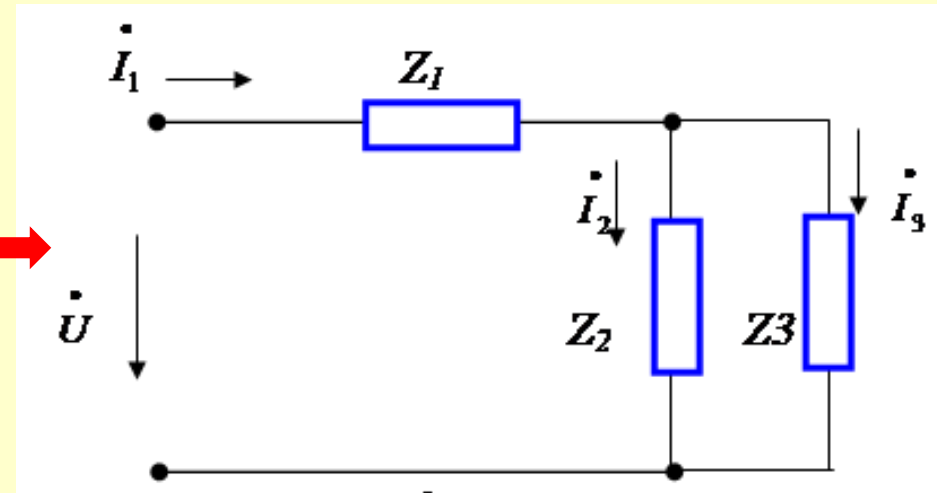
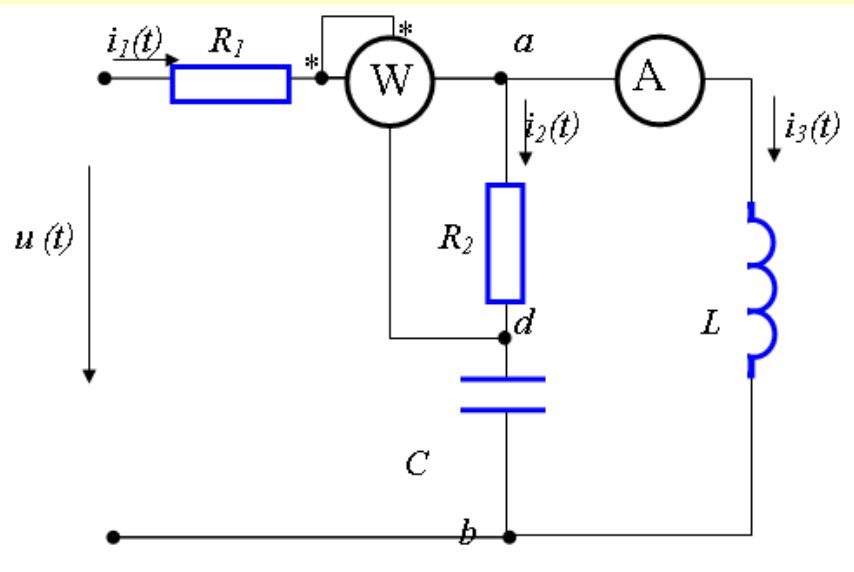
$$L = 20 \text{ mH}, C = 400 \mu\text{F}$$

Да се определят:

- Еквивалентното комплексно съпротивление $Z_{\text{екв}}$;
- Комплексните стойности на токовете $\dot{I}_1, \dot{I}_2, \dot{I}_3$;
- Моментната стойност на тока $i_1(t)$;
- Показанията на уредите $I_A = ?, P_W = ?$.

Пример за анализ на синусодален режим

Решение

$$u(t) = 141 \sin(\omega t + 53) V$$

$$f = 80 \text{ Hz},$$

$$R1 = 10 \Omega, R2 = 5 \Omega,$$

$$L = 20 \text{ mH}, C = 400 \mu\text{F}$$

$$\omega = 2\pi f = 2\pi \cdot 80 \approx 500 = 5 \cdot 10^2 \text{ rad/s}$$

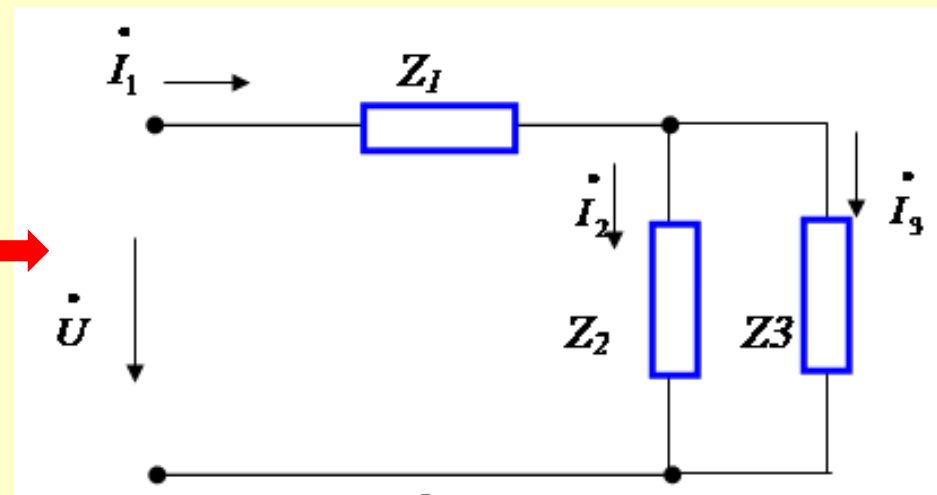
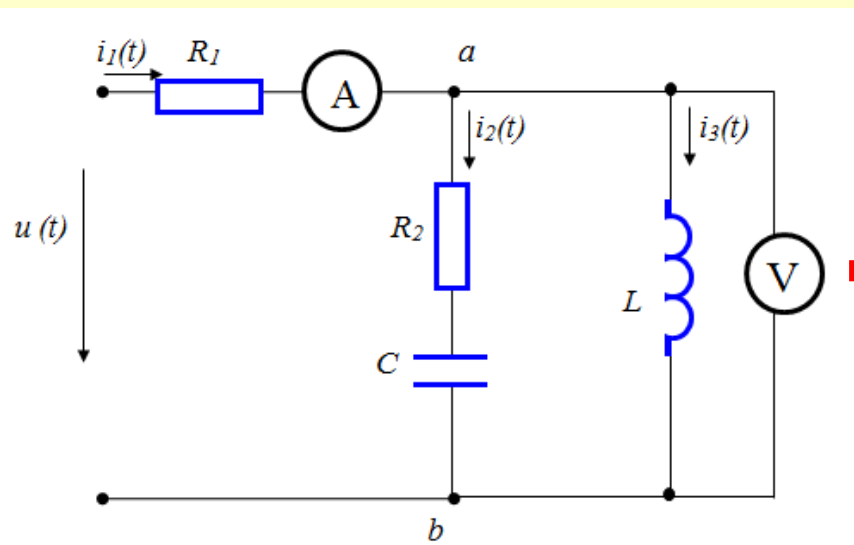
$$Z_1 = R_1 = 10 \Omega$$

$$Z_2 = R_2 - j \frac{1}{\omega C} = 5 - j \frac{1}{5 \cdot 10^2 \cdot 400 \cdot 10^{-6}} = (5 - j5) \Omega$$

$$Z_3 = j\omega L = j5 \cdot 10^2 \cdot 20 \cdot 10^{-3} = 10 \Omega$$

Пример за анализ на синусодален режим

Решение

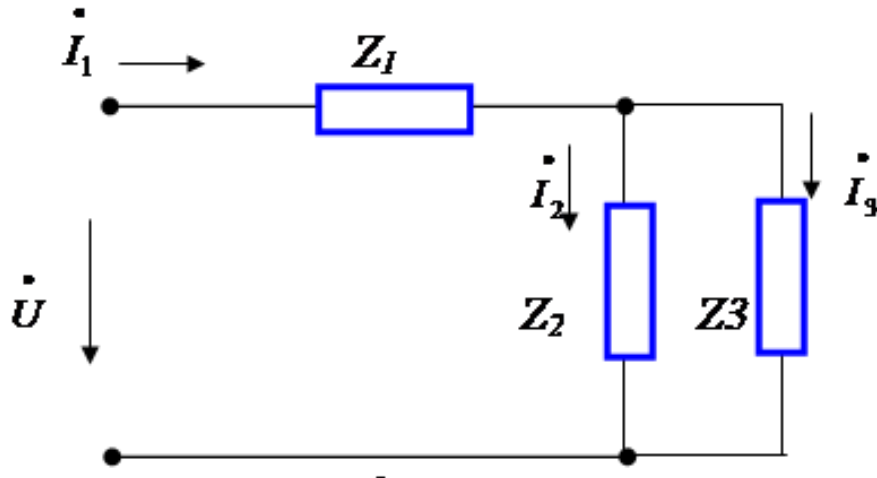
$$u(t) = 141 \sin(\omega t + 53^\circ) \text{ V}$$

$$f = 80 \text{ Hz},$$

$$R1 = 10 \Omega, R2 = 5 \Omega,$$

$$L = 20 \text{ mH}, C = 400 \mu\text{F}$$

$$\begin{aligned} \dot{U} &= U e^{j\psi_u} = \frac{u_m}{\sqrt{2}} e^{j\psi_u} = \frac{141}{\sqrt{2}} e^{+j53} = \\ &100 \cdot [\cos 53^\circ + j \sin 53^\circ] = \\ &100 \cdot (0,6 + j0,8) = (60 + j80) \text{ V} \end{aligned}$$

$$\dot{U} = (60 + j80)V$$

$$Z_1 = 10\Omega$$

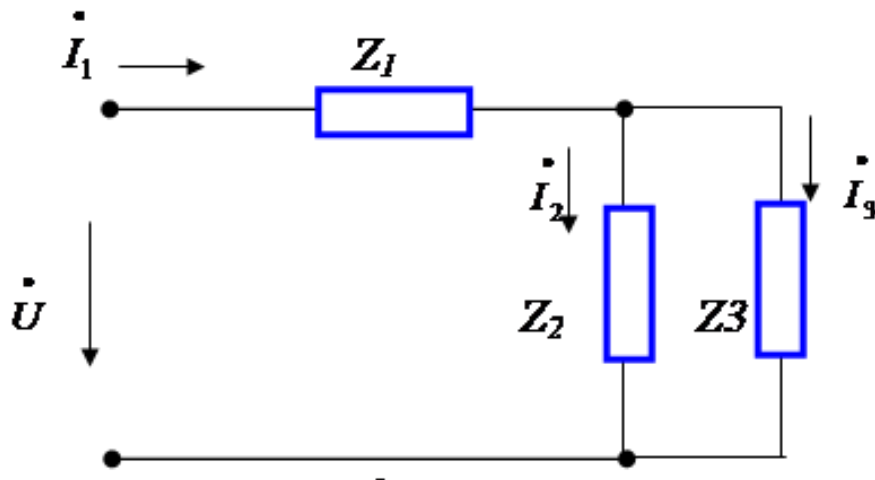
$$Z_2 = (5 - j5)\Omega$$

$$Z_3 = 10\Omega$$

$$Z_{ek8} = Z_1 + \frac{Z_2 Z_3}{Z_2 + Z_3}$$

$$\Rightarrow Z_{ek8} = 10 + \frac{(5 - j5) \cdot (j10)}{5 - j5 + j10} = 10 + \frac{(1 - j) \cdot (j10)}{1 + j} =$$

$$10 + \frac{10(1 + j)}{1 + j} = 10 + 10 = 20\Omega$$

$$\dot{U} = (60 + j80)V$$

$$Z_1 = 10\Omega$$

$$Z_2 = (5 - j5)\Omega$$

$$Z_3 = 10\Omega$$

$$Z_{ek\theta} = 20\Omega$$

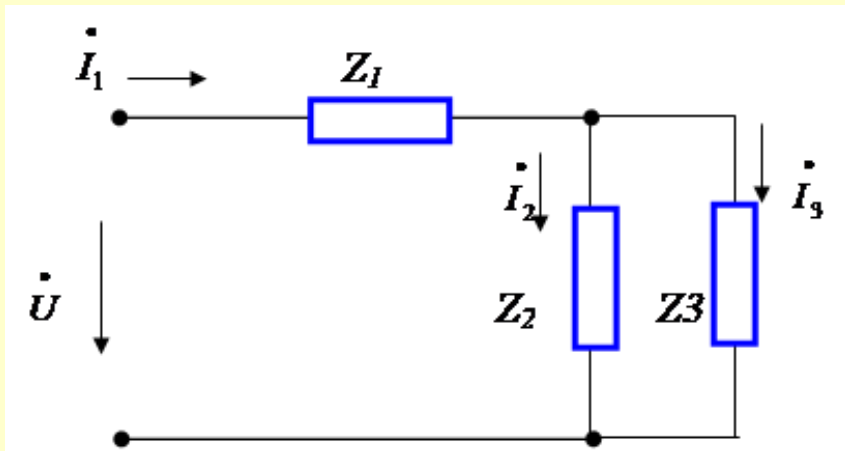
$$\dot{I}_1 = \frac{\dot{U}}{Z_{ek}} = \frac{60 + j80}{20} = (3 + j4)A$$

$$\begin{aligned} \dot{I}_2 &= \dot{I}_1 \frac{Z_3}{Z_2 + Z_3} = (3 + j4) \frac{j10}{5 - j5} = \frac{(-40 + j30)}{5 - j5} = \frac{(-8 + j6)}{1 - j} = \\ &= \frac{(-8 + j6)(1 + j)}{(1 - j)(1 + j)} = \frac{(-8 + j6 - 8j - 6)}{2} = (7 - j)A \end{aligned}$$

$$\dot{I}_3 = \dot{I}_1 - \dot{I}_2 = 3 + j4 - 7 + j = (-4 + 5j)A$$

Определяне моментната стойност на тока

$$i_1(t) = ?$$

$$\begin{aligned} \bullet \\ I_1 &= (3 + j4)A \\ \bullet \\ I_2 &= (7 - j)A \\ \bullet \\ I_3 &= (-4 + 5j)A \end{aligned}$$

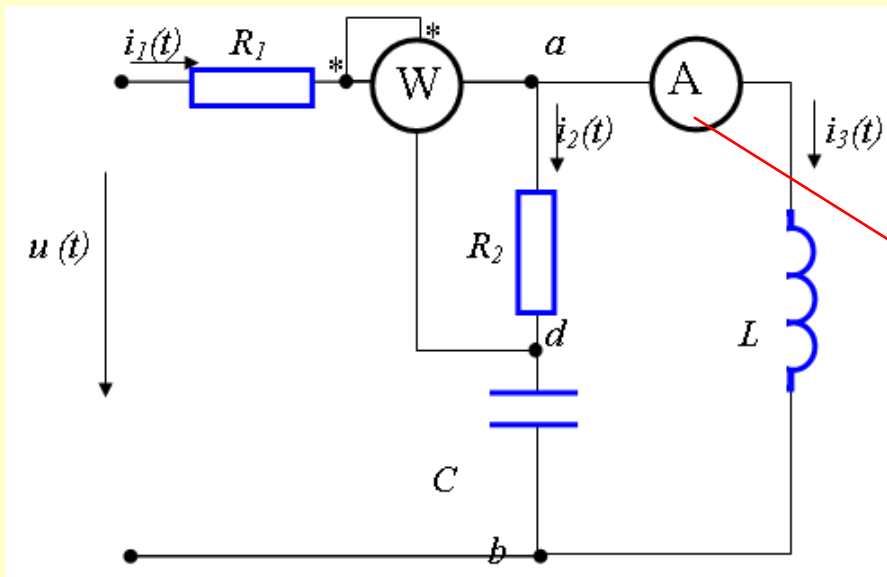
$$i_1(t) = i_m \sin(\omega t + \psi_{i1}) = I\sqrt{2} \sin(\omega t + \psi_{i1})$$

$$\bullet \\ I_1 = (3 + j4) = \sqrt{3^2 + 4^2} e^{j \arctan \frac{4}{3}} = 5.e^{j53^\circ} = I_1 e^{j\psi_{i1}}$$

$$\Rightarrow I_1 = 5A; \quad \psi_{i1} = 53^\circ$$

$$\Rightarrow i_1(t) = 5\sqrt{2} \sin(\omega t + 53^\circ) = 7,1 \sin(\omega t + 53^\circ)$$

Определяне показанията на уредите

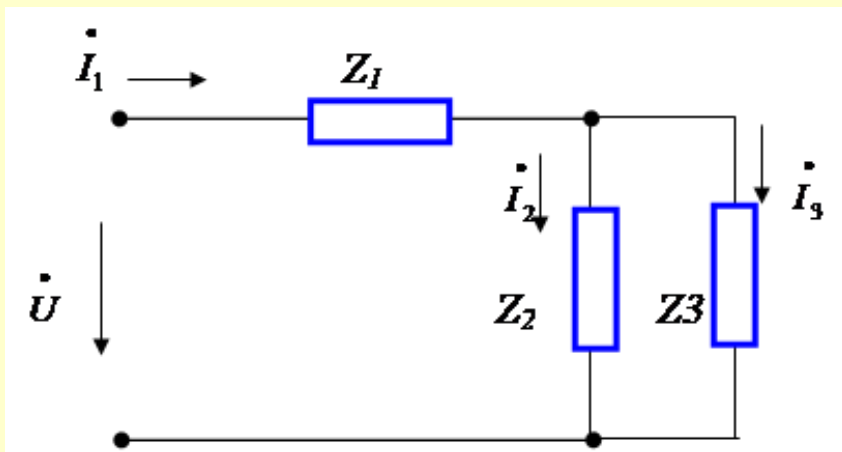

$$\dot{I}_1 = (3 + j4)A$$

$$\dot{I}_2 = (7 - j)A$$

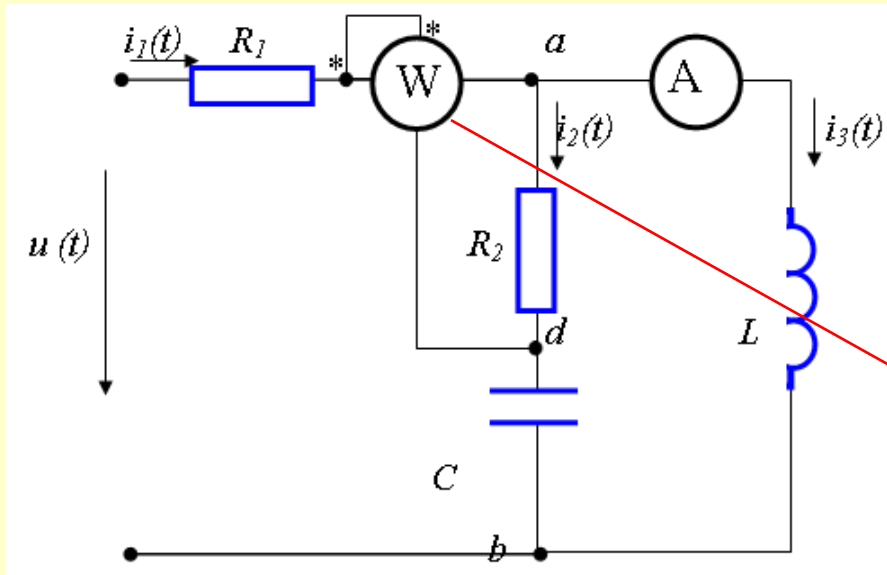
$$\dot{I}_3 = (-4 + 5j)A$$

$$I_A = ?$$

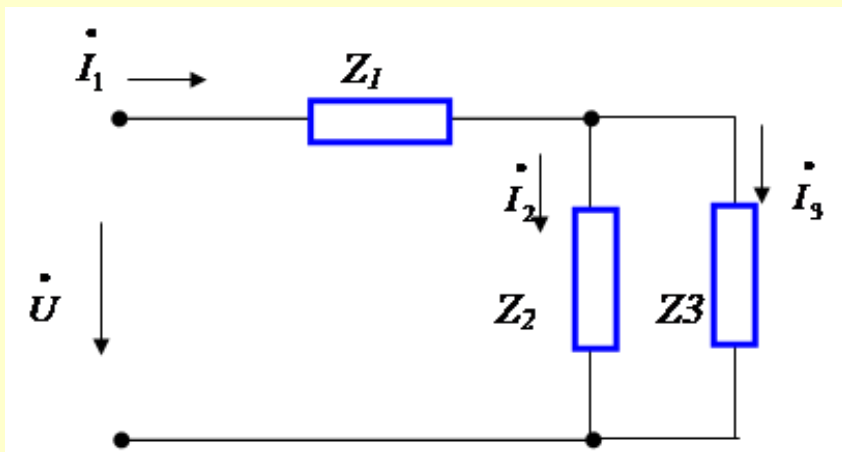
$$I_A = I_3 = \sqrt{(-4)^2 + 5^2} = \sqrt{41} = 6,4A$$

Определяне показанията на уредите

$$\begin{aligned}\dot{I}_1 &= (3 + j4)A \\ \dot{I}_2 &= (7 - j)A \\ \dot{I}_3 &= (-4 + 5j)A\end{aligned}$$

$$P_W = ?$$

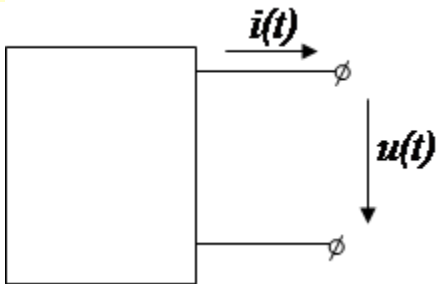

$$\begin{aligned}P_W &= \operatorname{Re}[\dot{U}_{ad}^* \dot{I}_1] \\ &= \operatorname{Re}[\dot{I}_2^* R_2 \dot{I}_1] = \operatorname{Re}[(7 - j)5 \cdot (3 - j4)] = \\ &= \operatorname{Re}[(35 - j5)(3 - j4)] = 35.3 - 5.4 = 85W\end{aligned}$$

Резонанс.

Резонансът е такова състояние на една пасивна ел.верига, включваща *поне 1 бобина* и *поне 1 кондензатор*, при което входният ток и входното напрежение съвпадат по фаза.

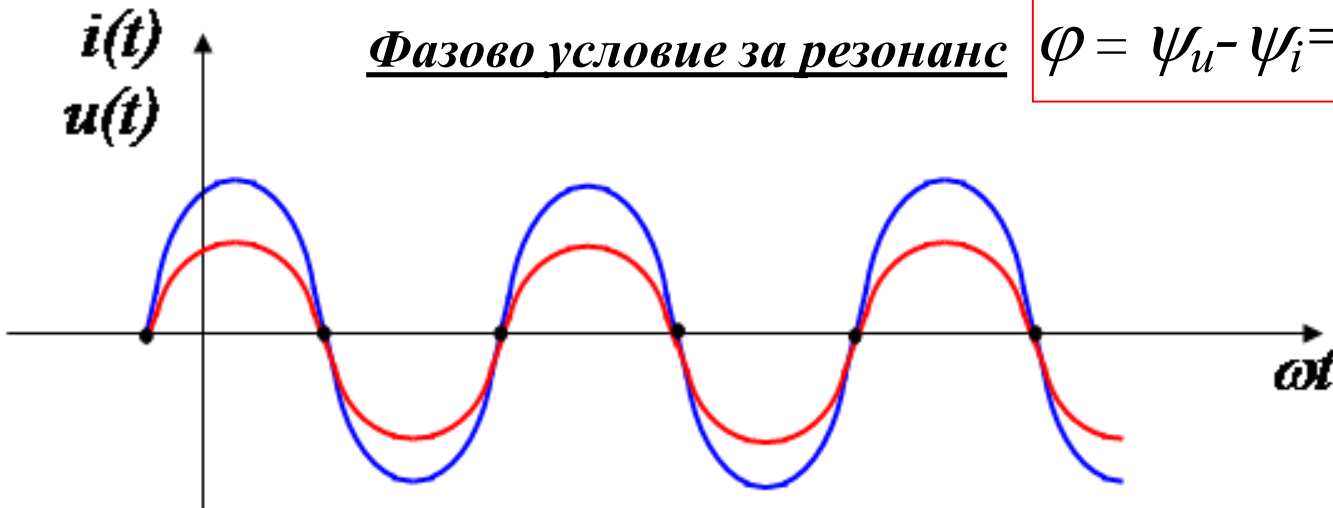

$$u(t) = u_m \sin(\omega t + \psi_u),$$
$$i(t) = i_m \sin(\omega t + \psi_i) = i_m \sin(\omega t + \psi_u - \varphi)$$

0

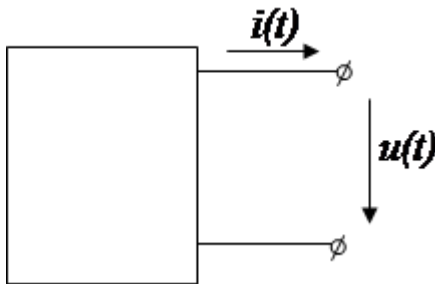
Фазово условие за резонанс

$$\varphi = \psi_u - \psi_i = 0$$

Резонанс.

$$\varphi = \psi_u - \psi_i = 0$$

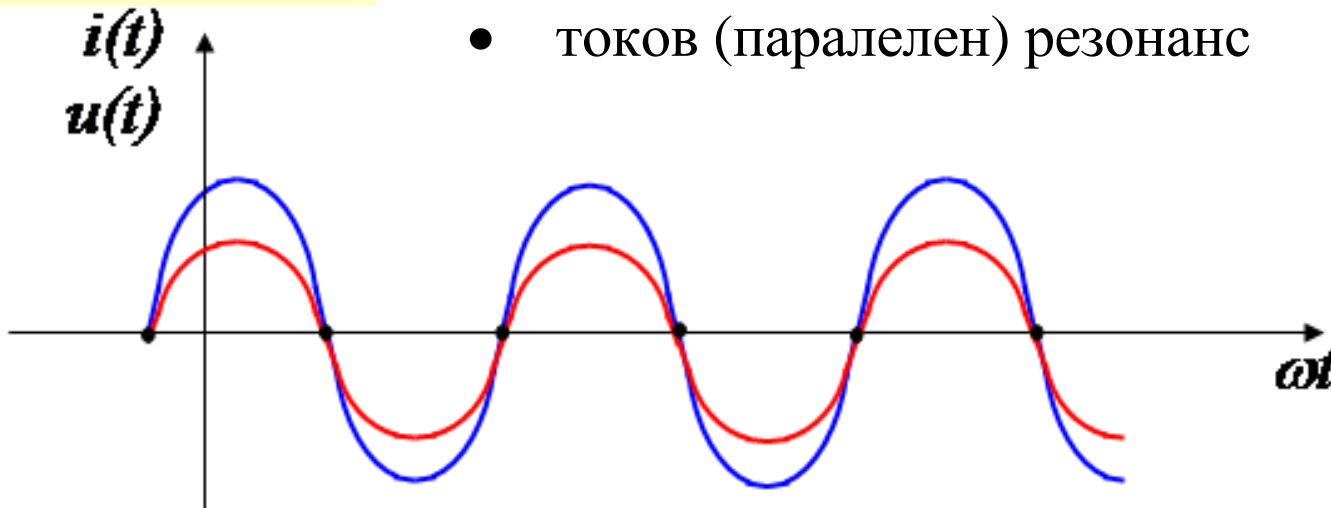
$$u(t) = u_m \sin(\omega t + \psi_u),$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t + \psi_i) = i_m \sin(\omega t + \psi_u - \varphi)$$

0

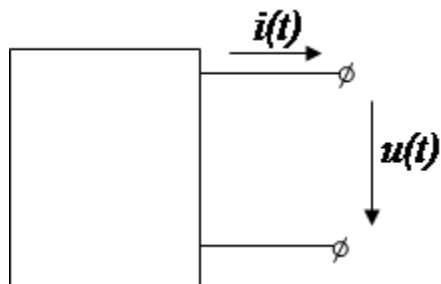
Различават се два вида резонансни режими:

- напрежителен (последователен) резонанс
- токов (паралелен) резонанс

Резонанс.

$$\varphi = \psi_u - \psi_i = 0$$

$$u(t) = u_m \sin(\omega t + \psi_u),$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t + \psi_i) = i_m \sin(\omega t + \psi_u - \varphi)$$

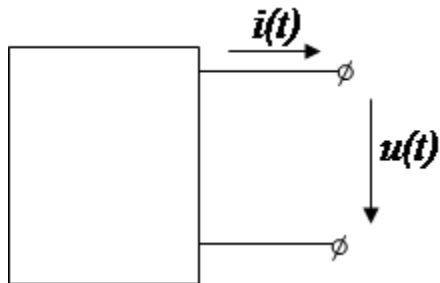
0

Реактивната мощност на двуполюсника е равна на нула - т.е. между генератора и консуматора няма енергийни колебания.

Колебания се осъществяват само между консервативните елементи, като общата сума от електрическата и магнитна енергии, има неизменна големина във времето.

При определени условия резонансните колебания могат да имат много по-голяма амплитуда от амплитудата на входния сигнал.

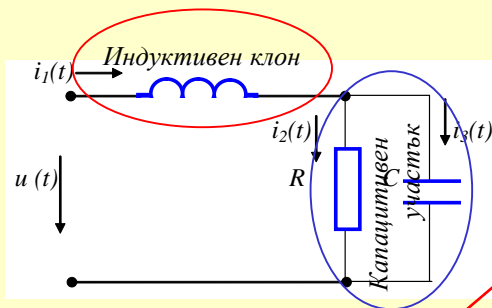
Резонанс

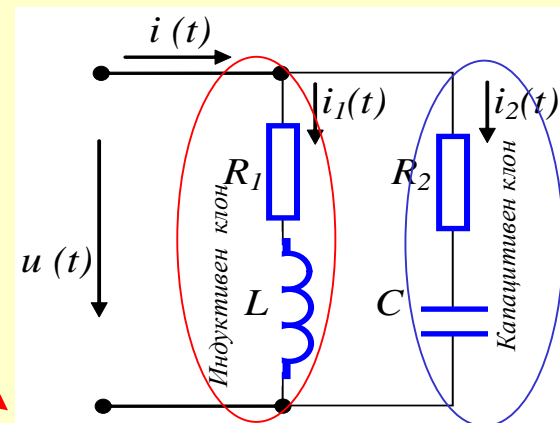
$$u(t) = u_m \sin(\omega t + \psi_u),$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t + \psi_i)$$

$$\varphi = \psi_u - \psi_i = 0$$

Резонанс

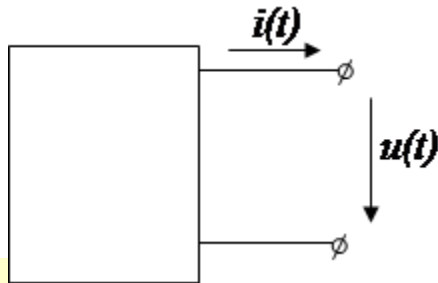
Последователен (напрежителен)

Индуктивният и капацитивният участък са свързани **последователно**

Паралелен (токов)

Индуктивният и капацитивният участък са свързани **в паралел**

Резонанс

$$u(t) = u_m \sin(\omega t + \psi_u),$$
$$i(t) = i_m \sin(\omega t + \psi_i)$$

$$\varphi = \psi_u - \psi_i = 0$$

Резонанс

Промяна на параметрите: R, L, C

Промяна на честотата f

~~Промяна на амплитудата на
входния сигнал~~

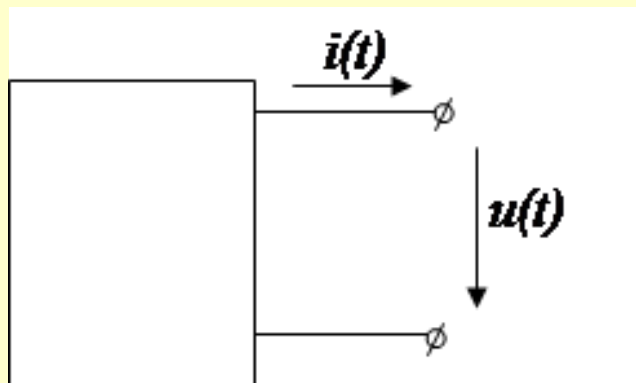
Последователен (напрежителен)

Индуктивният и капацитивният участък
са свързани **последователно**

Паралелен (токов)

Индуктивният и капацитивният
участък са свързани **в паралел**

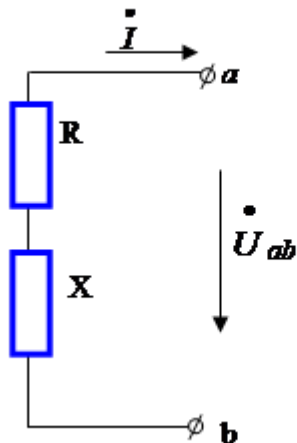
Резонанс

$$u(t) = u_m \sin \omega t$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t - \varphi)$$

Заместваща схема от последователен тип

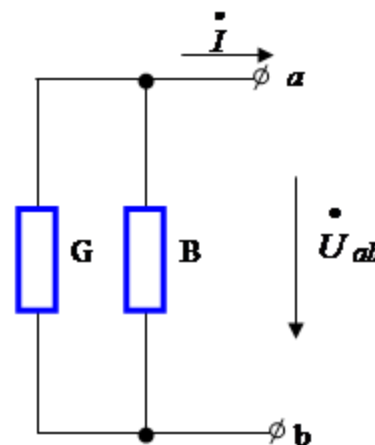

$$\dot{I} = \frac{\dot{U}_{ab}}{Z},$$

където: $Z = R + jX$

Условие за
напрежителен резонанс

Заместваща схема от паралелен тип

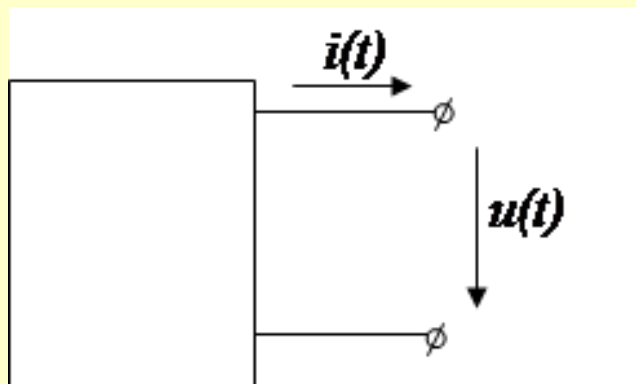

$$\dot{I} = Y \cdot \dot{U}_{ab},$$

където: $Y = G - jB$

Условие за
токов резонанс

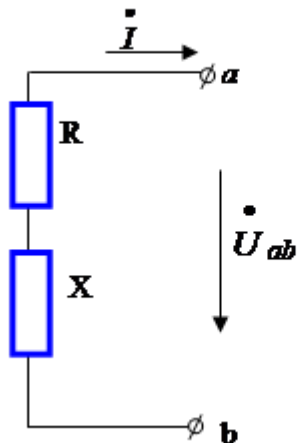
Еквивалентни схеми на пасивен двуполюзник от последователен и паралелен тип при синусодален режим. Взаимно преминаване.

$$u(t) = u_m \sin \omega t$$

$$i(t) = i_m \sin(\omega t - \varphi)$$

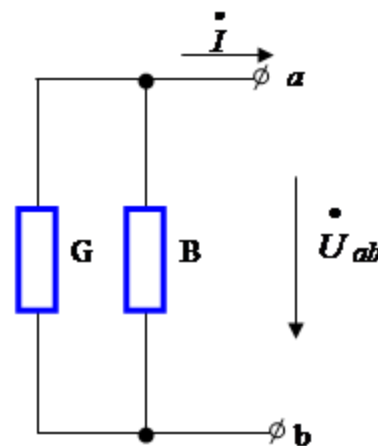
Заместваща схема от последователен тип

$$\dot{I} = \frac{\dot{U}_{ab}}{Z},$$

където: $Z = R + jX$

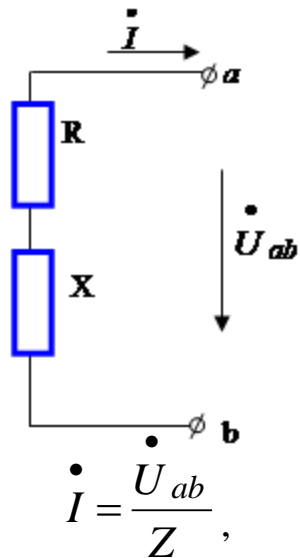
Заместваща схема от паралелен тип

$$\dot{I} = Y \cdot \dot{U}_{ab},$$

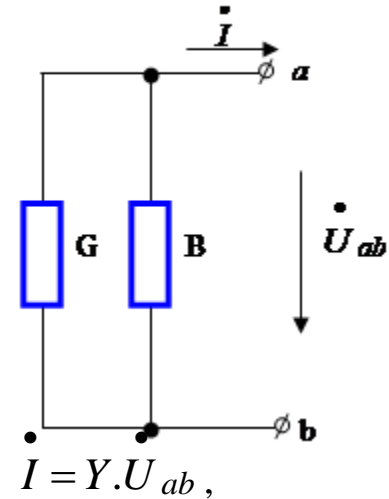
където: $Y = G - jB$

Заместваща схема от последователен тип

където: $Z = R + jX$

Заместваща схема от паралелен тип

където: $Y = G - jB$

$$G = \frac{R}{R^2 + X^2},$$

$$B = \frac{X}{R^2 + X^2}$$

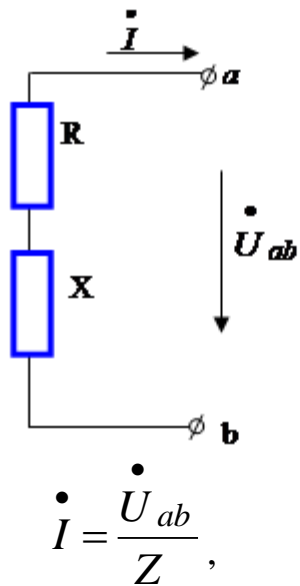

$$R = \frac{G}{G^2 + B^2},$$

$$X = \frac{B}{G^2 + B^2}$$

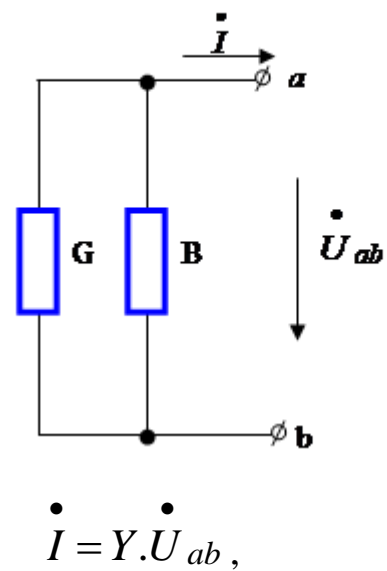

Заместваща схема от последователен тип

където: $Z = R + jX$

Заместваща схема от паралелен тип

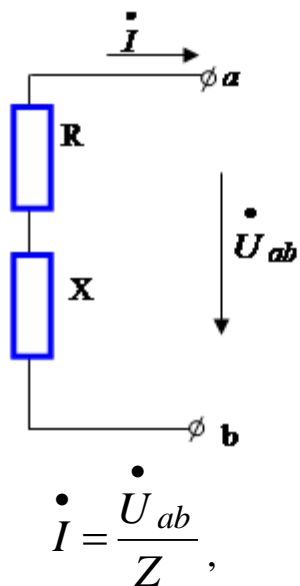

където: $Y = G - jB$

$$Y = \frac{1}{Z} = \frac{1}{R + jX} = \frac{1}{(R + jX)(R - jX)} \cdot \frac{(R - jX)}{(R - jX)} = \frac{R}{R^2 + X^2} - j \frac{X}{R^2 + X^2} = G - jB$$

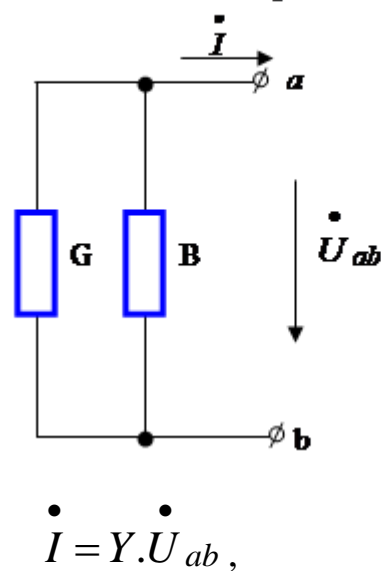
$$\Rightarrow G = \frac{R}{R^2 + X^2}, \quad B = \frac{X}{R^2 + X^2}$$

Заместваща схема от последователен тип

където: $Z = R + jX$

Заместваща схема от паралелен тип

където: $Y = G - jB$

$$Z = \frac{1}{Y} = \frac{1}{G - jB} = \frac{1}{(G - jB)(G + jB)} \cdot \frac{(G + jB)}{(G + jB)} = \frac{G}{G^2 + B^2} + j \frac{B}{G^2 + B^2} = R + jX$$

$$\Rightarrow R = \frac{G}{G^2 + B^2},$$

$$X = \frac{B}{G^2 + B^2}$$

Благодаря за вниманието

проф. д-р Илона Ячева

